No. 464. **1848**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 4,50; voor de buitensteden f 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DINGSDAG. 24 OCTOBER.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. LANGENHUYSEN.
Te Rotterdam, J. A. VAN BELLE.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 October.

De nieuwe positie, die de nieuwe Grondwet heeft aangebragt, vordert vóór alles twee zaken: een goed definitief ministerie, en eene goede vertegenwoordiging; de Koning en het volk hebben dus beide nu reeds een grooten pligt te vervullen, die over de ontwikkeling onzer grondwet, opdat zij eene nationale kracht worde, zal beslissen: het beramen van goede keuzen.

De Grondwet geeft regten, die wettig erkend zijn, maar regeling behoeven alvorens in praktijk te mogen worden gebragt. Die organieke wetten, welke het in beoefening brengen der gewaarborgde regten regelen, moeten worden beschouwd te zijn bijna zoo gewigtig als de Grondwet zelve, omdat door haar onvermijdelijk de maat van vrijheid zal worden afgemeten, waarmede wij zullen worden bedeeld. De vrijheden toch, in de Grondwet uitgedrukt, kunnen noch zich zelven regelen, noch zich zelven uitvoeren, noch zich zelven verdedigen. Zulks moet geschieden door de Regering in overeenstemming met de vertegenwoordiging, dat is, door de wetgevende magt, door den Koning en de Natie, door den Koning vertegenwoordigd door zijne ministers, door het volk gerepresenteerd door zijne afgevaardigden der beide Kamers.

Men heeft rede gehad zich te verheugen over den rustigen afloop van het moeijelijke werk der herziening; maar dat men in die vreugde zich niet late insluimeren door het denkbeeld, dat nu alles gedaan is; want integendeel alles moet nu nog geschieden.

De grondwet geeft ons het regt van vereeniging, de vrijheid der drukpers, de regtstreeksche verkiezing, de vrijheid van onderwijs en van godsdienst, het regt van medewerking in zake der koloniën; maar wat het gebruik der regten betreft, het moet nog worden geregeld, en die regeling zelve zal eerst bepalen of wij in waarheid het regt van vereeniging zullen bezitten, of wij de vrijheid der drukpers zullen behouden, of de regtstreeksche verkiezing niet eene speelpop, de vrijheid van onderwijs en godsdienst geene leugenachtige woorden, de deelname aan de wetgeving in koloniale aangelegenheden geen bedrog zal zijn. Met een woord, de regten, die wij in de grondwet hebben verkregen, zijn tot dus verre slechts een stuk papier, dat wel is waar, eene onmiskenbare waarde heeft, omdat het is beschreven met denkbeelden door de bevoegde staatsmagten tot regten verklaard, maar ons van den anderen kant ook weer een onvermogend bolwerk is tegen overheersching, omdat het zelf de volksvrijheden niet kan ten uitvoer leggen, die het ons ten waarborg draagt. De regeling van de praktijk zal afhangen van de keus die de Koning zal doen voor het aanstaand definitief ministerie, en van de keuzen, die het volk zal uitbrengen voor de aanstaande regtstreeks verkozene Kamers.

Wij twijfelen er geen oogenblik aan, of de Koning, die van Maart tot op den dag van heden niet een oogenblik heeft geaarzeld tusschen de mannen van het behoud en de mannen der vrijheid, die integendeel de overtuigendste blijken heeft gegeven, dat Hem de zaak der hervorming ernst is, zonder zich door schrikbeelden, hem tegen de vrijheid voor de oogen gespiegeld, te laten verontrusten of afleiden, zal voortgaan op het ingeslagen pad, dat hem met het behoud der orde en de openbare rust, tevens de liefde en dankbaarheid van zijn volk heeft te gemoet gevoerd. Zijne Majesteit zal door zijne keus het vernieuwd bewijs leveren, dat hij de banier der vrijheid door hem in den boezem der natie geplant getrouw is en ridderlijk verdedigt, om loijaal in toepassing te brengen, wat onder die banier wettiglijk is bezworen. Wij berusten volkomen in dat vertrouwen.

Moeijelijker is het standpunt der kiesbevoegde bevolking. Voor haar is het niet genoeg te willen, zij moet zich verstaan door overleg. En dat overleg zal zeker gebrekkig te beramen zijn, omdat het, als de eerste proefneming, die de meesten onzer beleven, met vele zwarigheden zal hebben te kampen, die de aard der zaak van zelve voortbrengt, en niet weinig zullen worden vermeerderd door mangel aan oefening.

Intusschen het is een verblijdend teeken, dat de behoefte daaraan door onderscheidene dagbladen reeds openlijk is erkend, hunne medewerking toegezegd, en alzoo de eerste stap gedaan, om haar voor te bereiden. Ook wij zullen ons verpligt achten het onze daartoe bij te dragen, en te dien einde deze zaak dikwerf en grondig te bespreken.

Wij hebben in een onzer vorige nommers gemeld dat de graaf de Montalembert het patronaat op zich had genomen van de *Ami de la Religion*. De beroemde redenaar wijdt in een der eerste nummers die van de nieuwe redactie zijn uitgegaan, een artikel aan de beschouwing der gevaren, waarin in den tegenwoordigen tijd de maatschappij en met haar de godsdienst zich bevinden. Dit artikel is te belangrijk dan dat wij de voornaamste passaadjen daaruit aan onze lezers zouden willen onthouden. Zij luiden aldus:

»Laat ons het gevaar trachten te schetsen terwijl het nog tijd is het van ons te verwijderen.

»Inderdaad de staatkundige gevaren zijn groot. Er is niet één verheven of edelmoedige geest, die niet met eene regtmatige onrust die buitensporigheid der demagogie beschouwt, welke in Frankrijk, en vooral buiten Frankrijk het beginsel van alle autoriteit en de geheele maatschappelijke orde dreigt te verzwelgen. Er zou inderdaad een zeer blind vertrouwen of eene even schuldige medepligtigheid noodig zijn om niet te sidderen bij het zien van dien kolk van tekorten en armoede, die sinds eenige maanden gegraven wordt en dagelijks al grooter wordt; om niet te sidderen bij de beweging, die in Zwitserland den ondergang van een der oudste en eerwaardigste gemeenebesten van Europa heeft berokkend; die in Italië uitloopt op de brutale verjaging der zusters van Liefde, en op eene zoo zwarte ondankbaarheid jegens Pius IX, den grootmoedigsten aller pausen en menschen, en welke in Duitschland die kannibalen-woede doet ontstaan, waarvan Frankfort, Pesth en Weenen het slagtoffer zijn geweest.

»Maar men gevoelt wel dat de bruischende stroom eenmaal weder binnen zijne bedding zal terugtreden, en met geduld wacht men dat oogenblik af, zich reeds te gelukkig rekende, dat die bloedige stroom, in het voorbijgaan niet tot de laatste sporen van die staatkundige vrijheid, van dat door de discussie getemperde gouvernement met zich slepe, welke wij dertig jaren lang genoten hebben.

»Men twist dus niet langer over den republikeinschen regeringsvorm; ieder komt er in overeen, dien aan te nemen, te ondergaan of te beproeven; maar men verontrust zich, en met rede over het onbepaald en voorbeeldeloos despotisme, dat het laatste woord is van alle socialistische of anti-maatschappelijke theoriën, die door de instelling der republiek ter prooi zijn gegeven aan eene bandelooze pers. Men vraagt elkander af, zelfs in de veronderstelling van het behoud der materiëele orde en van den vrede, wat er worden zal van de zedelijkheid, wat van het vermogen van den staat en der particulieren, bij die nieuwe leerstellingen over staathuishoudkunde en eigendomsregt, die langzaam en heimelijk uitgelekt, met gretigheid zijn ingezogen door de bevolking, wier christelijk geloof allengs heeft plaats gemaakt voor de zonderlingste ligtgeloovigheid.

»Er valt niet meer aan te twijfelen dat God, om de hedendaagsche maatschappij voor haren trots en haar materialisme te straffen, haar veroordeeld heeft tot de hardste van alle kastijdingen; Hij levert haar over aan de onbeschaamdheid der nieuwigheidzoekers, der laatdunkenden, der utopisten, ja laat het ons zeggen der waanzinnigen. Ieder valt als om strijd op dat arme slagtoffer aan, ieder matigt zich het regt aan haar tot het voorwerp zijner proefneming te kiezen. Zotte dwalingen, monsterachtige stellingen worden tot den rang van ernstige leering verheven, waarvan men voortaan rekenschap houden moet. Men bragt ze van het rijk der hersenschimmen over op het gebied der feiten, en van de boeken op de straat, alwaar zij op een vast bepaalden dag door geweerschoten worden bezegeld. Het *ongerijmde* dat eene reusachtige en welligt tot heden ongekende grootte bereikt heeft, is met volle zeilen in de dagelijksche behandeling der landszaken ingevoerd. Te vergeefs beproeft men de klaarblijkelijkste wetten der menschelijke natuur, de door de alles beheerschende ondervinding der eeuwen meest geheiligde resultaten, de onomstootelijkste en tot in onze dagen meest bestreden waarheden in te roepen. Alles moet op nieuw bediscussieerd, verdedigd, bewezen worden; en zulks tegen onverdragelijke schreeuwers, die middelmatig van verstand, doch daarom des te onbeschaamder zijn, wier afgunst de plaats der eerzucht bekleedt en wier verwaandheid het talent vervangt. In den naam der gelijkheid en op de puinhoopen van elk geheiligd maatschappelijk gezag eischt men onbeschaamd de wederinstelling van de hatelijkste en verderfelijkste voorregten. Alle voorgestelde wetten, alle nieuwe invoeringen, die men geëischt heeft, zijn verderfelijk, als men ze beschouwt uit het oogpunt van het uitsluitend belang van eene enkele klasse, die minder in getal en vooral in voortreffelijkheid is dan het overige van de bevolking. Men offert op eene stelselmatige wijze het landvolk op. Onze 24 millioen vreedzame, ijverige en grootendeels nog godvreezende landlieden worden aan de eene zijde opgeofferd aan de ontevredene, woelzieke minderheid die de steden bewoont, en van den anderen kant aan die dagelijks in getal toenemende bende driftige ambtbejagers, die door verblinde ouders en een nog meer verblind gouvernement zijn opgevoed met het eenig doel om ambtenaren van hen te maken; aan hen die posten, alle posten, niets dan posten willen, voor wie alle omwentelingen, alle hervormingen, alle utopiën uitsluitend alleen ten doel hebben zich van de bestaande posten meester te maken of nieuwe te doen scheppen, om zich daaraan vet te mesten. Naauwelijks is een hunner te vreden gesteld, of wij zien anderen te voorschijn komen om zijne voetstappen te volgen en hem des noods te verdringen, en allen om op kosten van den staat te leven, d. i. op kosten van de arme boeren, die met moeite de belastingen betalen, terwijl de ambtenaren zorgeloos hunne traktementen in den zak steken. Hetzij zij posten hebben of nog bejagen, zij zijn voor de maatschappij een altoos dreigend gevaar een dagelijks weder aangroeijende kanker. In het materiëele putten zij 's lands finantien uit, namelijk, ik herhaal het, de beurs der burgers, die geen ambtenaren zijn, en in het zedelijke maken zij eene legermagt uit, die stelselmatig vijandig gezind is tegen vrijheid en gezag en er op is afgerigt om eerstgenoemde te verdringen door eene telkens en regelmatig herhaalde omwenteling en de laatstgenoemde door een laag bureau-despotisme. Voor hen en door hen voornamelijk wordt de leer voortgeplant, daarheen strekkende om Frankrijk allengs in eene groote werkplaats te herscheppen, waarvan de staat de eenige eigenaar is, waarin alle voordeelen hem toevloeijen en alle regten aan zijne agenten worden toegekend, terwijl alle verliezen, alle moeijelijkheden ons ten deel vallen.

»Dit alles is reeds vroeger uitgelegd en aangetoond geweest, beter nog dan ik in staat ben het te doen; maar er is een punt, dat onze bijzondere aandacht verdient en dat voornamelijk betrekking heeft op het gevaar dat ik wil aantoonen. Het is een heiligschennend en schijnheilig misbruik dat men van de godsdienst maakt, door eenige gedeelten der christelijke leer en zelfs den naam van Onzen Heiland te mengen onder de prediking dier heillooze dwaalleer. De Katholijken, en inzonderheid de Priesters, die volstrekt geene dagbladen noch de socialistische geschriften lezen, weten misschien niet, dat men zich thans niet ontziet om in den naam van Christus de volksmenigte op te ruijen en haar ten strijde te voeren tegen hetgeen men de oude maatschappij noemt. En echter moeten zij het weten, want zij moeten er tegen waken; en daarom zullen zij mij vergunnen bij hen aan te dringen op de belangrijkheid van dat verschijnsel.

»Ja, men moet het weten, en het moet gezegd worden; bij sommigen heet het eene billijke verdeeling der goederen: met de wapens in de hand te rooven en kapitalen verbeurd te verklaren; bij anderen (en dit zijn nog de *gematigden*) draagt de stelselmatige uitzuiging door middel der belastingen den naam van de trapswijze verbetering van het eigendom; dit alles wordt niet meer gepredikt dan met behulp van uitdrukkingen en denkbeelden die men ontleent aan de spreuken en voorschriften der christelijke leer. Er is geen enkel feestmaal, dat door de zich noemende *maatschappelijke* republiek gegeven wordt, of het Evangelie wordt er aangehaald; geen enkel volksleider, die niet Christus woord eenigermate bezigt in zijne oproerige redevoeringen; niet één beleedigende uitdrukking tegen de rijken, niet één aanval tegen de maatschappij, of de driemaal heilige naam Gods

wordt daarin genoemd. Ja, zelfs die leeringen welke alleen uitloopen op het gebied van het stoffelijke en op zingenot, als het hoogste doel des levens, roepen alle het Evangelie in en willen het doen voorkomen alsof zij gegrond waren op de ware uitlegging van de leer van Christus. Met behulp van onbeschaamde verminking en textverdraaijing, van grillige paraphrasen, worden de geschriften der Kerkvaders hervormd in een requisitoir tegen de maatschappij en het Evangelie wordt een wetboek van het socialisme. (1)

»Daarentegen heeft, volgens die vreemdsoortige theologen, de Kerk alleen geen goed begrip van de H. Schrift. Het was aan de waanwijze leeraars van de XIXe eeuw voorbehouden den waren zin daarvan te kennen en te ontdekken; die zin was onbekend aan de Conciliën, werd door de Heiligen verminkt en door de Pausen aan den tekst ontnomen. Men moet echter niet vergeten, dat die nieuwe tolken der christelijke openbaring er alleen op uit zijn om de Godheid van Christus, om het bestaan van de hel te loochenen en dat allen den hemel in een paradijs willen herscheppen. Op die wijze komen zij natuurlijk tot het wegcijferen der eeuwigheid. Op dit weinige na, zijn Christus en zijne leer het gezag, waarop zij zich beroepen. Hieruit vloeit voort, dat voor hen en hunne volgelingen, goed en kwaad van naam en aard veranderen, en dat ten gevolge dezer onwaardige parodie, alles in hun oog christelijk is, behalve het Christendom zelf.

»Men stelle zich, zoo mogelijk, voor, welken nadeeligen indruk zulke leeringen op de gemoederen moeten te weeg brengen, vooral te midden van de bevolking onzer steden, die zoo vaak verstoken blijven van waar christelijk onderrigt; en men vrage het zich zelven dan af, of de Kerk niet bedreigd wordt met het gevaar van, zonder zulks te kunnen beletten, eene menigte harer kinderen haren schoot te zien verlaten, door de trouweloosheid eener leer, die zich van het Evangelie als van een masker en van den naam des Verlossers als van een lokaas bedient.

»Ik voor mij, ik weet niet wat ik meer verafschuw, het schaamtelooze zedebederf der XIXde eeuw, of die schandelijke beleediging der waarheid en opregtheid van het Christendom. Ja, ik vraag het mij zelven af, of de openbare aanvallen der godslasteraars en atheïsten niet minder gevaarlijk waren dan de schijnheilige vervalschingen van hen die, ten voordeele van het materialisme, de onsterfelijke populariteit van het Evangelie zoeken te bezigen tot hun voordeel, en die den gekruisten Christus tot den voorganger maken van hunne valsche profeten en den medepligtige van hunne zoogenaamde godspraken.

»Hier eindig ik, en zal, zoo het u aangenaam kan zijn, in een volgenden brief het onderzoek van onze gevaren en van onze zwakke zijde voortzetten."

INDEELING DER PROVINCIEN IN KIESDISTRICTEN.

NOORD-HOLLAND. *Tien Hoofd-districten.* Vier in Amsterdam, en het 5de aldaar, met Diemen, Watergraafsmeer, Sloten en Houtrijk, en onder-districten in Ouder-Amstel, en Aalsmeer; — het 6de in Haarlem, met omliggende gemeenten en onder-districten in Beverwijk en in Bergen; — het 7de in Alkmaar, met onder-districten op Terschelling, Texel, Wieringen, te Helder, Zijpe, Schagen en Oud Carspel; — het 8ste in Hoorn, met onder-districten in Enkhuizen, Medemblik, Blokker, Hoog-Carspel, Spanbroek en Hoogwoud; — het 9de in Edam, met onderdistricten in Purmerend, Monnikkendam, Nieuwendam, Weesp, Muiden, Naarden en Hilversum; — het 10de in Zaandam, met onder-districten te Beemster, Zaandijk, Crommenie, de Rijp, Uitgeest en Ursem. Door Gedeputeerden Staten is bepaald, dat de kiezers-vergaderingen zullen worden gehouden in de hoofdplaatsen der onder-kiesdistricten, op Maandag 27 November 1848; in de hoofdplaatsen der hoofd-kiesdistricten op Donderdag 30 November 1848, en de stembilletten zullen worden aangenomen van des ochtends negen tot des namiddags drie ure.

ZUID-HOLLAND. *Dertien Hoofddistricten.* — I Hoofddistrict. Leijden, Soeterwoude en Voorschoten.

II Hoofddistrict. Leijderdorp en Koudekerk. Voorts de daarbij behoorende onder-districten: de beide Katwijken, Rijnsburg, Valkenburg en Oegstgeest, Sassenheim, Warmond, Lisse en Hillegom, de beide Noordwijken, Noordwijkerhout en Voorhout, Alkemade, Hoogmade, Rijnsaterwoude en Woubrugge, Hazerswoude en Benthuizen, Alphen, Aarlanderveen, Oudshoorn, Boskoop en Zwammerdam.

Voorts het III Hoofddistrict. Gouda met Woerden enz.; het IV, Gorinchem en omliggende plaatsen; het V, Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht en Lekkerkerk; het VI en VII, 's Gravenhage in twee gedeelten, met Monster en Voorburg; het VIII, Delft, Naaldwijk, Maassluis en Zegwaard; het IX en X, Rotterdam in twee gedeelten; het XI, Schiedam, Vlaardingen, Hillegersberg en Kralingen; het XII, Ridderkerk, en het XIII, Brielle beide met de dorpen dier eilanden.

UTRECHT. *Drie kiesdistricten.* — 1°. Utrecht; 2°. Amersfoort met 6 onder-kiesdistricten; 3°. Ysselstein met 11 onder-kiesdistricten.

(1) Tot een voorbeeld strekke *het Onze Vader* dat in de Democratie Pacifique van 2 October jl. op eene onbeschaamde wijze wordt geparodieerd.

De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* zegt het berigt te kunnen tegenspreken, door het dagblad *de Nederlander* medegedeeld en door het *Handelsblad* en anderen overgenomen, als zoude de portefeuille van koloniën op nieuw aan den heer G. L. Baud, gewezen directeur der cultures op Java, zijn aangeboden, daar zulks geheel is uit de lucht gegrepen.

Tot dusverre genoten de directeurs der belastingen in Belgie jaarlijks 7,500 fr. voor bureaukosten terwijl de onkosten slechts op 2,500 fr. worden berekend. Thans is aan deze ambtenaren bij ministeriele circulaire bekend gemaakt dat te beginnen met 1 Januarij 1849, die toelage voor bureaukosten zal ophouden, daar het gouvernement de kosten voor zijne rekening neemt. Dit zal weder op 9 ambtenaren eene bezuiniging van 45,000 fr. opleveren.

Bij resolutie van 16 dezer, is door het departement van Binnenlandsche Zaken aan de heeren D. Uijttenhooven, te Vlissingen, en D. Dronkers, te Middelburg, concessie tot wederopzeggens toe verleend, tot oprigting en daarstelling eener stoombootdienst tot het vervoeren van personen en goederen, op vaste en gezette tijden, tusschen de steden Vlissingen en Rotterdam; met welke dienst echter niet zal mogen worden aangevangen dan nadat een reglement omtrent de wijze van hare uitoefening, en het daartoe betrekkelijke tarief, door genoemd departement zullen zijn vastgesteld.

Door het departement van Binnenlandsche Zaken is, bij resolutie van 20 dezer, krachtens het laatste gedeelte van art. 7 van 's Konings besluit van 31 Julij 1841, aan de heeren K. M. Verloop, te Utrecht, en A. H. A. van Etten, te Amsterdam, op hun verzoek, een uitstel van zes maanden bewilligd, tot het in werking brengen der stoomvaart- en sleepdienst van Amsterdam, langs Gouda en Dordrecht naar Antwerpen, voor welke dienst hun de concessie is verleend bij resolutie van 21 April jl., zoodat het bedoelde uitstel gerekend wordt in te gaan met den 21sten der loopende maand October.

De Zeeuwsche bladen deelen ons mede, dat in den morgen van den 19 dezer te Goes, Middelburg, alsmede op de naburige eilanden Noord-Beveland en Wolfaartsdijk eene aardschudding gevoeld is, die ongeveer eene halve minuut aanhield. **De rigting scheen van het Noorden naar het Zuiden te zijn. Ook op verschillende plaatsen in België, als te Namen, Brugge, Saint André, Molenbeek en St. Jan heeft men hetzelfde verschijnsel waargenomen, doch nergens, zoo ver ons bekend is, heeft het schade veroorzaakt.**

Volgens een officiëel berigt over den aardappelenoogst in Friesland, is dezelve in de klei over het algemeen mislukt, doch op het zand ruimer dan verwacht was, en vrij goed van kwaliteit. Hoewel in Friesland dit jaar 2445 bunders minder met aardappelen zijn bebouwd dan 1845, zijn daartoe dit jaar 140 bunders zandgrond meer dan in 1845 gebezigd.

's GRAVENHAGE, 21 October. Naar men verneemt, heeft H. K. H. de Prinses Albert van Pruissen aan het bestuur van het oude mannen-, vrouwen- en weeshuis te Scheveningen eene aanzienlijke bijdrage doen toekomen, tot ondersteuning van gemeld gesticht, waarvoor dezer dagen de menschlievendheid en liefdadigheid van landgenooten is ingeroepen.

— 23 October. Naar men verneemt houdt zich de Regering op dit oogenblik onledig met het beramen van een voorloopig plan tot doortastende bezuiniging, in dier voege dat daaraan bereids met Januarij aanstaande uitvoering zal kunnen worden gegeven. Dat plan heet daarom voorloopig, vermits, indien wij wel onderrigt zijn, eerst later eene meer algemeene stelselmatige vereenvoudiging zal worden tot stand gebragt, die van beduidenden invloed op het massale cijfer der uitgaven zal zijn.

HEUSDEN, 20 October. Heden werd alhier de geadjourneerde vergadering van het hooge Maasdijk-collegie van stad en lande van Heusden van gisteren voortgezet. Er werd bij volstrekte meerderheid van stemmen bepaald, dat het tractement van den voorzitter of dijkgraaf zijn zou ƒ75, dat van de leden of heemraden ƒ25, dat van den dijkbode ƒ100 en dat van den secretaris penningmeester ƒ250, terwijl de presentiegelden bij het voeren van de schouwen in eens bepaald waren op ƒ200 in het jaar en voor elk lid in watersnood ƒ4 in de 24 uren. Na afloop van de stemming, die hierover plaats had, werd de vergadering verdaagd tot aanstaanden Maandag den 23 dezer.

HEMMEN, 18 Oct. Het in de nabijheid van dit dorp, te Sette, onlangs opgerigte gesticht: *Steenbeek*, eene liefdadige inrigting voor boetvaardige gevallene vrouwen, neemt onder het bestuur eener christelijke diacones, die vroeger binnen de stad Utrecht zich aan de verpleging van kranken wijdde, steeds toe in uitbreiding en vervult meer en meer de wenschen, die men daarvoor koesterde. (*D. C.*)

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van heden 21 October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heden is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide een wets-ontwerp tot voorloopige voorziening in het tekort middelen tot dekking der staats-uitgaven over 1848. Dat werp is vergezeld van eene memorie tot toelichting. Dru en ronddeelen en verzending aan de afdeelingen.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over ontwerp van adres, in antwoord op de Troonrede.

Thans worden het eerst de beraadslagingen geopend de *algemeene strekking* van het ontwerp van adres.

De heer *van Goltstein* zegt nagenoeg het volgende: vereenig mij met de algemeene strekking van het adres antwoord op de Troonrede, met den geest, die er in straalt. Ik ga daartoe volgaarne over, niet omdat ik wone tijden zoodanige strekking goedkeuren zoude, dat mijnen geest beamen zou, maar omdat ze door de omst heden, waarin wij verkeeren, voorgeschreven wordt.

Het adres van antwoord op de Troonrede moet in ge tijden in zich bevatten de juiste waardering van de staat de, welke de Regering voor de hare erkent; de blootleg van de behoeften en verlangens der Natie en de aanwij der middelen, die tot bevrediging derzelve kunnen strek En indien de Natie te dien aanzien instemt met de Reger ontstaat daardoor het wederkeerig vertrouwen, dat tussch de Regering en de vertegenwoordiging heerschen moet. Troonrede toch is niets anders dan de blootlegging der kundige inzigten van de Regering. Wanneer de verte woordiging verklaart deze te deelen, is de Regering verz van op hare ondersteuning te kunnen rekenen en tot de vulling van hare taak in staat te zijn.

Deze opvatting van den aard der Troonrede en hare antwoording is steeds de mijne geweest en de miskenn daarvan heeft mij dikwerf geleid, om daaraan mijne ste weigeren.

Die vereischten kunnen thans echter niet worden gevor want zij passen niet voor den buitengewonen toestand, wa wij verkeeren.

Deze vergadering is slechts van eenen tijdelijken en voorb gaanden aard; en zij moet weldra plaats maken voor eene tegenwoordiging, die op andere grondslagen zal rusten en dien hoofde geacht wordt met meerdere juistheid en volkom heid de Natie te vertegenwoordigen. Zij behoort dus aan vergadering de juiste waardering van de staatkunde der Re ring over te laten, de beslissing, of zij geschikt is, om algemeene welzijn te verzekeren. De Regering zelve is da enboven evenzeer van een tijdelijken en voorbijgaanden a want de ministers zijn tijdelijke ministers, en zij hadden bepaalde roeping: de voordragt der Grondwets-herziening; deze is vervuld. Noch de aard der vertegenwoordiging, die der Regering gedoogen dus te denken aan het geven een blijk van vertrouwen op de Regering.

Uit dien hoofde beaam ik ten volle den toon van gem digheid, die in het antwoord op de Troonrede heerscht, als zij in de Troonrede zelve doorstraalt.

De plegtige toespraak, welke de Koning rigtte tot de tegenwoordiging der Natie op het oogenblik, dat zij door andere vervangen zou worden, veroorloofde voorzeker ge anderen toon aan te slaan, en daardoor werd alle opsie als van zelve verboden.

Hetgeen mij in het bijzonder getroffen heeft in deze Troo rede, is de duidelijke en degelijke wijze, waarop de Grond wets-herziening gekenschetst wordt, door te zeggen, dat staatsgebouw op dezelfde grondslagen is gevestigd gebleven maar zijne inrigting gewijzigd naar de behoeften des tijds.

Wij moeten het ons toch steeds duidelijk voor oogen st len, dat de constitutionnele monarchie onder ons, bij het leven van Neêrlands volksbestaan, opgerigt is geworden en zij thans tot volkomene ontwikkeling is gekomen, zonder de aard der staats-inrigting eenige verandering heeft onderga En indien wij ons daarbij herinneren, dat het erfelijk kon schap daarvan een noodwendig bestanddeel uitmaakt, besef wij diep, dat daarin geene verandering kon noch mogt to stand komen.

Het koningschap, in het regerend stamhuis gevestigd, is het natuurlijk uitvloeisel van de volksleus: *Vaderland en Oranje*; en het vormt den grondslag van het staatsgebouw, dat het aanranden van dezen, aan het wankelen moet gebr Het koningschap is toch geene stichting, die enkel in het lang van een bijzonder persoon of van een bijzonder geslacht tot stand is gekomen, maar evenzeer, en wel voornamelijk, in het belang van het algemeen, omdat, zonder hetzelve, staat aan velerlei beroerten en wanorde is blootgesteld, noodwendig de algemeene welvaart sloopen en de openbare rust verstoren moeten. De geschiedenis van onze dagen is daar om aan te toonen, welke de uitkomst is, welke eene Natie wacht, die zich aan de slooping van een noodwendig bestand deel van eene behoorlijke staatsinrigting waagt.

Indien wij dus den aard van onze Grondwets-herziening ker schetsen willen, moeten wij zeggen, dat het staatsgebouw op dezelfde grondslagen gevestigd is gebleven en het alleen eene wijziging heeft ondergaan. Wij leven in een tijdperk van openbaar lijkheid en, zoo ik hoop, ook in een tijdperk van opregtigheid; en het is uit dien hoofde, dat ik alle onzekerheid vermijden wil en daarover mijne gevoelens zonder omwegen uitdrukken.

Dit is vooral noodig in den tegenwoordigen tijd, nu de natie geroepen zal worden hare stem uit te brengen over de genen, welke zij geschikt oordeelt, hare belangen voor te staan en hare behoefte kenbaar te maken. Zij moet zoo veel mogelijk voorgelicht worden over de gemoedsstemming van hen, welke zij met hare keus vereeren wil, ten einde zij niet later bespeure, dat zij zich aan eene noodlottige vergissing overgaf. Hier moet dus alle bloemrijke of liever verbloemde taal vermeden worden en alle beeldspraak moet achterwege blijven, welke wij zoo gaarne bij den dichter bewonderen, maar bij den staatsman niet zelden wraken moeten.

Wanneer ik hier van beeldspraak gewaag, moet ik de erkentenis afleggen, dat ik de vindingrijkheid van den minister van binnenlandsche zaken te dien aanzien bewonder, maar dat ik niet zelden het spoor bijster word, wanneer ik mij beijver de gedachte op te sporen, die onder de beeldspraak verholen ligt. Indien het hier juist het denkbeeld geldt van hetgeen waarvan ik gewaagde, namelijk den aard der Grondwets-her

ing, waarvan in de Troonrede gesproken wordt, zal het wel geoorloofd zijn, daarop terug te komen. Er werd het slot der eind-rede van den gemelden minister gesproken van een scepter, die gelouterd was. Die scepter werd ons gesteld als op de tafel van den voorzitter nedergelegd, einde de vergadering zou beslissen, of zij denzelven aan Vorst ter hand wilde stellen. Indien ik deze beeldspraak versta, dan ligt daarin opgesloten, dat de scepter zich meer in de handen des Vorsten bevond, maar ter beking van deze vergadering was gesteld, of, om het met re woorden uit te drukken, dat het erfelijk koningschap, welk een noodwendig bestanddeel van onze staats-inrigting akt, op het spel gezet was; of, om het nog duidelijk te maken, dat het koninklijk gezag, uit den boezem van volk ontsproten, daarin was teruggekeerd, ten einde op gegrondvest te worden. Het is de leer van het volksgezag, met al zijne gevolgen; en welke deze zijn, wij leeren uit hetgeen in die landen voorvalt, waar men die leer omhelsd heeft. Ziedaar hoe gevaarlijk die spraak is en tot welke dwaalbegrippen zij ons voeren De Troonrede heeft zich daarvoor gewacht en het ontwerp van antwoord heeft evenzeer alle dubbele taal vermeden. wordt uitdrukkelijk verklaard, dat het staatsgebouw op de grondslagen blijft rusten en dat alleen eene wijziging de staats-inrigting is toegebragt. Er was dus eene constitutioneele monarchie aanwezig, waarvan het erfelijk koningschap een noodwendig bestanddeel uitmaakt. Daaraan heeft niet willen raken, maar men heeft zich enkel begeven eene positive omschrijving van den werkkring der verschillende staatsmagten, tot eene volledige ontwikkeling der constitutioneele monarchie. Het is uit dezen hoofde, dat ik de stemming met de Troonrede, die in het antwoord door-, beaam."

mand vraagt meer het woord. De beraadslagingen over algemeene strekking van het ontwerp-adres worden ge. Bij hoofdelijke omvrage wordt die algemeene strekking eenparigheid van stemmen *goedgekeurd*.

Vervolgens worden de drie eerste paragrafen van het ont-, zonder eenige beraadslaging, met algemeene stemmen, nomen.

komt in beraadslaging § 4.

De heer *Storm* vraagt het woord. Reeds vroeger, zoo zegt het wel eens betwijfeld, of de Tweede Kamer, het eener verkiezing bij 2 of 3 trappen, in waarheid vertegenwoordigde; alléén is waar, dat het als eene geschreven staat in art. 79 der Grondwet. Ik zelf wel eens aan den oneerbiedigen twijfel schuldig ge-, ik erken het; en, na al wat in den laatsten tijd is gevallen, na de verandering der Grondwet, de geuitte van de Regering zelve, die dien twijfel volkomen bevestigd, zal de dunk dienaangaande, bij het Nederlandsche volk wel niet verbeterd zijn. Wij verkeeren in eenen , eenen exceptionelen toestand. Binnen weinige zullen wij de Grondwet, waaruit wij ons bestaan ont-, overleven; de elementen waarmede dat bestaan zamen verbonden was, zullen dan geheel zijn ontbonden en , en de Kamers zullen dan zijn wat de scheikundigen noemen *caput mortuum*, een soort van *résidu* zonder kern of leven. En zullen wij, dezen toestand van ont- zoo nabij, ons thans nog als vertegenwoordigers des de Regering voordoen en toezeggen dat wij ons voordragten zullen bezig houden, die ons van wege Regering mogten worden gedaan? Wij moeten uit den van ons zonderling en kortstondig bestaan, onze werk tot zaken, eene onverwijlde voorziening eischende . Andere maatregelen zouden noch goedkeuring, noch vertrouwen vinden bij de natie. Het doel van blijven is alleen om de zaken der Regering gaande te , en dat zij, in hagchelijke tijden als wij beleven, voorziene gebeurtenissen, niet van medewerking der verstoken zij. Het is om die redenen, dat Spreker de § 4 te wijzigen in dier voege:

"Wij weten het Sire, dat de roeping van de tegenwoordige der Staten-Generaal van eenen spoedig voorbijgaanden is; maar zoolang die Kamers zullen bestaan, zal Z. M. bereid vinden om, naar ons beste vermogen, mede te tot al wat eene onverwijlde noodzakelijkheid, in het des Volks, zou kunnen gebieden."

heer *van Dam van Isselt* (voorzitter der commissie voor adres) zegt dat hij het voorgestelde amendement, wat de betreft niet behoeft te bestrijden, want dat de denk-, daarin uitgedrukt, volkomen in de zinsnede, door de voorgesteld, zijn vervat. Art. 79 der nog bestaande wet zegt duidelijk, dat de Staten-Generaal het geheele landsche volk vertegenwoordigen. Of nu die vertegen- eene fictie is geweest, en of de verkiezing eene heeft daargesteld, zal Spr. nu niet onderzoeken. Ook steeds van gevoelen geweest, dat de wijze van verkie- zoo als die tot nu toe is geschied niet de ware was; zoo lang de Grondwet nog bestaat en de Kamer door daarop gebonden is, zoo lang heeft zij volkomen regt, de vertegenwoordiging des volks te noemen. — Dat wij in bijzonderen toestand verkeeren, staat in de door de com- voorgestelde vierde zinsnede te lezen. Ook daarin wordt dat de roeping der vertegenwoordiging van spoedig gaanden aard is. In korte woorden is dus hetzelfde van het amendement uitgedrukt.

nu het slot van dat amendement betreft om alleen tot mede te werken wat eene onverwijlde noodzakelijk- , ook dit is duidelijk in het ontwerp der commissie Zij is mede van oordeel, evenzeer als de ministers, in deze vergadering niet kan worden voorgesteld dan het- in verband met den tegenwoordigen toestand voor het noodzakelijk is. Wanneer de commissie zegt, om beste vermogen mede te werken tot hetgeen het heil van staat vorderen mogt, dan gelooft zij hetzelfde denkbeeld gedrukt te hebben. Zij heeft niet uit het oog verloren den dezer vergadering, nog vóór de aanneming der nieuwe Grondwet, dat zij zich niet had bezig te houden dan met gelegenheden van dringende noodzakelijkheid. Nu terwijl Grondwet is aangenomen, en na hetgeen in de zinsnede den bijzonderen toestand der vergadering gezegd is, kan de bedoeling der commissie niet wezen dat de Kamer bereid zou verklaren onderwerpen te behandelen, welke de toekomst werken, en welke alleen door hare opvolgers moeten behandeld worden. De commissie kan dus het amendement daarom niet ondersteunen, omdat met andere woorden dezelfde denkbeelden even duidelijk zijn uitgedrukt.

De beraadslagingen over de *vierde* zinsnede worden als nu gesloten, en het eerst in hoofdelijke omvraag gebragt het door den heer *Storm* voorgestelde amendement. — Met eene meerderheid van 41 tegen 6 stemmen wordt het *verworpen*.

Voor de heeren: *Thorbecke*, *Albarda*, *Oudeman*, *Luyben*, *Wichers* en *Storm*.

Daarna wordt de zinsnede der commissie in omvraag gebragt. Zij wordt met 45 tegen 2 stemmen *aangenomen*. *Tegen* de heeren *Thorbecke* en *Storm*.

§ 5 wordt zonder beraadslaging en zonder stemming goedgekeurd.

Daarna is ten slotte het ontwerp-adres in zijn geheel in hoofdelijke omvrage gebragt, en met *algemeene stemmen aangenomen*.

Het zal aan de Eerste Kamer worden gezonden. Wanneer deze zich daarmede zal vereenigd hebben, zal het adres aan Z. M. worden aangeboden door eene vereenigde commissie der beide Kamers. Voor zoo verre de Tweede Kamer betreft, bestaat die uit de commissie, belast geweest met het ontwerpen van het adres, zijnde de heeren: *van Dam van Isselt*, *van Beeck Vollenhoven*, *Faber van Riemsdijk*, *de Man* en *van Rosenthal*, waarbij zich zal voegen de heer *Storm van 's Gravesande*.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 October. Gisteren beraadslaagde de nationale vergadering over de plaatsvervanging der militie, uitmakende Art. 107 der Constitutie. Eenige leden wenschten dat art. geheel uit het ontwerp weggeschrapt te hebben. De afgetreden leden van het laatste kabinet stemden voor de weglating; en zij die hunne portefeuilles behouden hebben voor het behoud daarvan. De heeren Dufaure en Vivien hadden zich voor dat zij ministers waren echter voor het behoud der plaatsvervanging verklaard. Ten gevolge van wederzijdsche concessiën, zijn de nieuwe en oude ministers overeengekomen aan de vergadering te vragen de behandeling der zaak uit te stellen.

Nog behandelde de Kamer een ontwerp betreffende de pers, ten doel hebbende, de vervolgingen wegens persdelicten te bespoedigen. De zaken zullen terstond voor het hof van assises kunnen behandeld worden, drie dagen na de aanklagte.

De generaal Cavaignac was na twee dagen afwezigheid in de vergadering tegenwoordig. Men heeft hem in een zeer vertrouwelijk gesprek gewikkeld gezien met den heer Thiers en Mgr. Fayet, bisschop van Orleans.

— Na de vredebreuk der socialisten en democraten, aangeduid op het feestmaal van de barrière Poissonnière, is de vijandschap tusschen de democraten gevolgd. Dit levert het bewijs, dat men met den tijd gemakkelijk zal kunnen zien, dat de zoogenaamde overeenstemming tusschen partijen, die de eenige kracht der republiek heeft uitgemaakt, niet meer bestaat.

— Men zegt dat 30 leden der Montagne die clubs zullen verlaten. Het schijnt, dat er tweespalt onder dat genootschap is ontstaan.

— Men verzekert, dat op de voordragt van het hof van Rome zelf, Mgr. Sibour, de nieuwbenoemde aartsbisschop van Parijs tot kardinaal zal verheven worden.

— Gisteren nam de heer Maszaly een neger, afgevaardigde van Martinique plaats in de vergadering. Hij werd door den bode binnengeleid met eene parapluie in de hand en zette zich neder naast den heer Pory-Papy. Daarna stond hij weder op en ging den heer Lamennais begroeten. Dit alles wekte de nieuwsgierigheid der leden op en gaf eenige stoornis, zoodat de president genoodzaakt was tot de orde te roepen.

— De *Univers* uit zijne hooge tevredenheid over de benoemingen van bisschoppen, welke sinds de oprigting der republiek hebben plaats gehad. »Zulke keuzen, zegt het blad, strekken tot eer van de autoriteit, die ze doet; wij hebben de gewoonte niet de grooten dezer aarde te vleijen, maar de ondankbaarheid is eene ondeugd, zoowel als de vleijerij, en wij achten het onzen pligt onze erkentelijkheid uit te drukken."

— Men wil thans, dat keizer Nicolaas van Rusland zou hebben verklaard, dat hij troepen bijeenzamelt om den opstand in Oostenrijk en zelfs in Italië te helpen bedwingen. Dit berigt door eene zekere zijde in Frankrijk uitgestrooid, verdient vooral nog weinig geloof.

Volgens eene bijzondere correspondentie van Parijs, zou de roode Republiek hare woelingen steeds heimelijk voortzetten en zich voorbereiden op eene geduchte demonstratie tegen den 26 dezer. Het ledigloopen van vele werklieden zou tot de wanordelijkheden het zijne toebrengen. Volgens dien berigtgever zou Parijs op het punt zijn van op nieuw in een bloedbad te veranderen. Daar echter deze Pessimist geen genoegzame waarborgen geeft van zijne voorspelling achten wij het raadzamer de gebeurtenissen niet vooruit te loopen, maar ze rustig af te wachten.

— Volgens een correspondentie-artikel over den toestand der hoofdstad, zou men voor een paar maanden met minder gevaar den staat van beleg hebben kunnen opheffen dan thans, en is het meer dan waarschijnlijk dat de generaal Cavaignac tot president der republiek zal worden benoemd.

— De opheffing der militaire plaatsvervanging zal niet in de constitutie geschreven staan. Men heeft dit voornamelijk aan den heer Thiers te danken. De zitting van de nationale vergadering van heden werd door zijne redevoering zeer opgeluisterd.

— De Maarschalk Bugeaud is tot kandidaat benoemd der nationale vergadering door het departement de la Charente.

— De *Indépendant de l'Ouest* en de *Opinion publique* spreken op nieuw van eene overeenkomst tusschen de beide Bourbons-takken.

— De markies de Pastoret is te Parijs aangekomen om zich met den heer Berryer, de Laroche-Jaquelein en andere aanzienlijke legitimisten te beraden ten einde eene overeenkomst te treffen over de gevoegelijkste keus voor de eventueele belangen van het koningschap.

— Men schrijft aan Blanqui deze woorden toe: »De republiek," zou hij gezegd hebben, »is alleen eene Parijsche republiek; zij heeft de linie der fortificatie-werken rondom de hoofdstad niet overschreden."

— De wijnoogst is dit jaar zoo gezegend in het Zuiden van Frankrijk dat het aan vaten ontbreekt om den wijn te bergen. Op sommige plaatsen kan men de druiven niet eens geplukt krijgen, maar ze moet door de muilezels laten opeten. De wijngaardeniers, die hunne kelders willen ledig hebben, hebben boven hun huis het opschrift geplaatst: *Wijn zoo veel men lust. Hier drinkt men voor een stuiver* ($2\frac{1}{2}$ Ct.) *in het uur.*

ENGELAND.

LONDEN, 20 Oct. Aan de HH. O'Brien en M'Manus is zijdelings kennis gegeven, dat hun het leven zal geschonken worden.

— Gisteren is hier geen enkel geval van cholera aangegeven. In het geheel zijn hier slechts 11 personen aan de Cholera overleden. De quarantaine-maatregelen tegen de Cholera ondoeltreffend bevonden zijnde, zullen eerdaags worden opgeheven.

— Men verwacht hier tegen ultimo October eene bijeenkomst van de *vrienden van den vrede*. Men zal zich herinneren dat zij onlangs te Brussel een congres hebben gehouden, waarin een adres is goedgestemd, om de gouvernementen uit te noodigen, de zaak van den vrede zoo veel mogelijk te bevorderen. De president en vicepresidenten, waaronder de heer Suringar, zullen zich met dat doel achtervolgens naar Londen, Parijs en Frankfort begeven.

— Laatstleden Woensdag is het water van den Theems door den oostenwind weder zoo hoog opgestuwd geworden, dat het over de oevers liep en de daar langs gelegen woningen, die niet tijdig daartegen voorzien werden, vulde, waardoor veel overlast en schade werd veroorzaakt; tegen den avond, toen de vloed het hoogste toppunt had bereikt, konden de stoombooten niet dan ter naauwernood onder de bruggen doorvaren.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 21 Oct. Men schrijft uit Frankfort dat de staat van beleg is opgeheven.

— Berlijn blijft rustig.

— Prins Aldobrandini is ll. Donderdag van Rome alhier aangekomen, medebrengende de kostbare Remonstrants, die Z. H. ten geschenke heeft gegeven aan den Dom van Keulen. De aartsbisschop, was dien morgen ter bijwoning der conferentie van bisschoppen naar Würzburg vertrokken, zoodat een der kanunniken belast is geworden om den pauselijken gezant te ontvangen.

— Een der meest bekende leden van het jonge Duitschland, van die school, welke de beginselen heeft verspreid waarvan de Duitsche volken reeds de droeve vruchten plukken, de heer Heinrich Heine, heeft, eenige jaren geleden een werk uitgegeven, waarin men de voorzegging vindt van de gebeurtenissen, die reeds aan gene zijde van den Rijn plaats hebben. Zie hier eene zinsnede uit die vreemde en ontzettende profecij.

»Men zal in Duitschland een tooneel vertoonen, waarbij de Fransche revolutie slechts eene onschuldige idylle zal zijn. Het is waar dat thans alles kalm is; en zoo gij hier en daar eenige lieden wat hevige gebaren ziet maken, geloof dan niet, dat het de akteurs zijn, die eens zullen belast worden met het voordragen der voorstelling. Het zijn slechts keffertjes die in het ledige strijdperk loopen, blaffen en elkander bijten, in afwachting van de troep zwaardvegters, die om leven of dood strijden.

»En het uur zal slaan. De volken zullen zich scharen op de banken van het amphithéater, rondom Duitschland, om grootsche en vreesselijke spelen te zien uitvoeren."

MUNCHEN, 19 October. Wij hebben hier gisteren tooneelen bijgewoond die de militaire en civiele overheid schande aandoen: De meeste bierbrouwerijen en een aantal bakkerswinkels zijn geplunderd en vernield. Het meest hebben de soldaten daaraan deel genomen, daar zij, niettegenstaande de aanzienlijke prijsvermindering, thans het bier *gratis* wilden hebben. Voorheen plagt men deze buitensporigheden slechts eenmaal in het jaar bij te wonen. Tegenwoordig ziet men ze bijna maandelijks.

— Men is alhier bezorgd, dat de Rijksbestuurder Beijersche troepen zal opeischen om een observatie-korps in de nabijheid van Weenen te vormen. Dit zou immers slechts strekken om de verwarring nog te vermeerderen, hetzij daartoe dan Beijersche of andere bondstroepen gebezigd werden. (*A. A. Z.*)

WEENEN, 18 Oct. Onze toestand wordt ondragelijk. De stad wordt naauwer ingesloten, de gemeenschap naar buiten belemmerd en op den Noorderspoorweg zijn de *rails* opgebroken. Het is welligt te vreezen dat dien ten gevolge de regtstreeksche berigten uit Weenen zullen achterblijven.

— Uit Ollmutz wordt geschreven, dat door den Keizer bij zijne komst aldaar uitgevaardigd geworden is het volgend.

Manifest.

»In Ollmutz aangekomen, waar ik voornemens ben vooreerst te verblijven, is het mij eene vaderlijke behoefte, de weldoende bewijzen van getrouwe verknochtheid, die ik op mijne reize alom van de bevolkingen ontvangen heb, te erkennen. Zoo ik te midden mijner soldaten heb gereisd, is zulks geweest, omdat kwalijkgezinden over het land ronddwalen en ik mij niet overal door mijne getrouwe bevolkingen omgeven kon zien. Landlieden van mijne Staten, stelt vertrouwen in uwen Keizer; ook hij vertrouwt op u. De vrijstellingen, u bij de reeds uitgevaardigde wet betrekkelijk de vroegere op grond en bodem gevestigde dienstbaarheden, als heerendiensten, tienden enz. toegezegd, zijn u verzekerd, en ik herinner slechts bij deze aan mijn daartoe gegeven keizerlijk woord, even gelijk ik zulks op mijne reize meermalen mondeling gedaan heb. Het is mijn vast besluit, u vrijstellingen te verzekeren. Zijt daaromtrent gerust en onbezorgd, mijne getrouwe landlieden, en zoo er misschien zijn, die het woord van uwen Keizer bij u trachten verdacht te maken, zoo beschouwt hen als verraders jegens mij en uw eigen welzijn en gedraagt u daarnaar.

Ferdinand, gecontrasign.
Wessenberg."

— Een berigt over Constantinopel ontvangen, meldt den dood van den Shah van Perziën omstreeks het einde van den maand September. Die vorst was geboren in 1806. Hij laat een minderjarigen erfgenaam na. Dit overlijden kon alligt verwikkelingen tusschen Engeland en Rusland te weeg brengen.

De Zwitsersche *Confédéré* bevat een ingezonden brief van den vicaris-generaal Jendly en den deken Æbischer, bisschoppelijk commissaris, waarin beiden uit naam der buitengewone kerkelijke commissie twee logenachtige artikelen van dat blad wederleggen, en de feiten voordragen, zoo als zij hebben plaats gehad. Het gebeurde komt hierop neder: Mgr. de bisschop heeft te Friburg eenige geestelijken van de 5 kantons van zijn bisdom bijeen geroepen, ten einde de belangen van het oogenblik te bespreken. Ten gevolge dier conferentie heeft Mgr. aan den heer Schaller, president van den staatsraad doen vragen of hij er in wilde toestemmen dat die bijeenkomsten gehouden werden van geestelijken, door hem afgevaardigd en bijgewoond door gedelegeerden van het gouvernement om den weg te banen tot eene minnelijke schikking. De staatsraad stemde in 's bisschops verzoek toe onder zekere voorwaarden. Ziedaar de geheele toedragt der zaak. Al het overige, zoo van ontevredenheid der geestelijken als anderzins is onwaar.

ITALIE.

ROME, 9 October. De H. Vader, te regt beducht, dat bij wanbetaling der 2 millioen bons der pauselijke schatkist, waaronder de geestelijke goederen verpand zijn, deze zouden moeten worden verkocht, heeft de geordende en wereldlijke geestelijken aanbevolen eene geringe vrijwillige geldelijke bijdrage te geven om dit ongeval te verhoeden.

De Groothertog van Toscanen heeft zich genoodzaakt gezien het ministerie dat hij zoo lang, tegen de wenschen zijns volks in, verdedigde, te ontbinden en de hoofden zelve der beweging te Livorno, de heeren Guerrazzi en Montanelli, in het nieuwe kabinet op te nemen. Overigens is het bijna aan geen twijfel meer onderhevig dat de vijandelijkheden hervat zullen worden.

Te Turijn heeft eene bijeenkomst van Sardinische veldheeren plaats gehad, die door den koning werd bijgewoond. Twee brigaden werden oproerig in hunne kasernen, maar zijn geconsigneerd geworden. Zij sprongen echter uit de vensters en uitten oproerige kreten. Van Milaan wordt gemeld dat aldaar den 15 October eene groote beweging van troepen heerschte. Eenige regementen zijn naar Lodi opgerukt. Een adres van de Venetianen, waarin de bevolking wordt aangezet om de wapenen op te vatten, is op de muren aangeplakt.

Het schijnt thans zeker, dat te Triest geene roode Republiek is uitgeroepen, zooals men verkeerdelijk had verspreid; wel hebben de gebeurtenissen te Weenen er geen groote sensatie verwekt.

STADSNIEUWS.

Van 16 tot 21 Oct. 1848 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel. 22.	Levenloos aangegeven Zonen. . . . 3.
Geboren . . . . 117.	dito dito Dochters . . . 5.
Overledenen . . . . 144.	Elders overl. en alhier ingeschreven. 2.

Totaal	Gehuwde Paren	1432.	Sedert primo Januarij 1848.
	Geborenen	5757.	
	Alhier overledenen.	6549.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven	354.	

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 23 October.

ONDERTROUWD (19 Oct.): Joh. Buhling en S. C. van Breda.

BEVALLEN (20 Oct.): G. J. Boelen, geb. Vilant, Z. — Jacoba Salm, geb. Salm, D. (21 Oct.): G. C. van Noort, geb. Wijnveld, Z. — G. Haan, geb. Wijnveld, Z.

OVERLEDEN (17 Oct.): J. J. Nijdhold, 60 j. — (19 Oct.): Fenna Dekking, laatst wed. G. F. Berkenkamp, 84 j.

OPGAAF VAN DE CHOLERA-LIJDERS.

Van den 7 tot en met den 20 October zijn: aangegeven 79, overleden 37; waarvan in het Cholera-hospitaal zijn: opgenomen 32, overleden 13, uitgegaan 8; zoodat er 11 aldaar onder verpleging zijn gebleven.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

21 OCT. 4½ u.		gebl.	23 OCT. 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	44¼	44	à	44 3/16	44
Dito Dito	3	52⅛	52		52⅛	62
Dito Dito op resc.	3					
Dito Dito	4	68¼	68 1/16		68¼	68 1/16
O. I. Leening	4					
Amortis. Syndic.	3½					
Handel-Maatschappij	4½					
Haarlemmermeer	5					
Aand. Rijn-Spoorweg	4½					
Aand. Holl. S. M.						
Belgie,	4½					
Dito	2½					
Dito bij Rotschild	2½	36¼	36 5/16			
Spanje, L. bij Ard. van 85 £	5	7	6⅝			
Dito Dito van 510 £	5	6 11/16	6⅝		6¾	6⅜
Dito bij Dito onb. st.	5		6½			
Dito	3	24	24			
Dito Binnenl. à 6 m	3	17⅜	17½		17⅜	17¼
Coupons Ardoins		6	5¾		5 13/16	
Passive						
Deferred						
Fransche Uitgest.						
Portugal, te Londen	3	21⅝	21¾		21 13/16	21⅝
Dito Dito	4	23¼	23¼		23⅜	23¼
Dito Binnenl. à 4 Conto	5					
Rusl. Ob. H. 1798 en 1816	5	96⅞	96⅜		96½	96⅜
Dito Dito 1828 en 1829	5	97				
Ct. b. d. 1831 en 1833	5		85⅜			
Dito bij Hope	4		75⅛			
Dito bij Stieglitz en C°.	4		75⅜		75½	
Cert. te Hamburg	5					
Inschrijving in Assignat.	6	57⅛				
Cert. van Dito	6					
Polen, Certific.	4					
Dito Aand. met Loten fl 300	f					
Dito Dito fl 500			117¼			
Amerika, Phil. Bank	6 pCt.					
Dito	5					
Dito Bank-Actiën						

Oost.; Met. 5 pc 60, ½; 2½ pc. 31⅜, ⅜; N. Aand. fl. 250, 223; Braz. 5 pc. 75¼; Mexico 5 pc. 18, ¼, 18; Grenada 11⅜; Ven. 15½.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56; Zigt Parijs 56 5/16; 2/m. London 11,87½; Zigt London 11,95; 2/m. Hamburg 34⅝; Zigt Hamburg 34 11/16; 3/m. Lissabon 40½; 3/m. Porto 40½; 2/m. Petersburg 1,82.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 21 Oct. Belg. leen. 2½ pc. 38 7/16; 5 pc. 77¼; 4½ pc. 71½; Spanje Ard. 5 pc. 6½; Binnenl. 3 pc. 17¼.

PARIJS, 21 Oct. Fr. 3 pc. 44,25; 4 pc. —; 5 pc. 68,25; 5 pc. N. 68,45; Schatk. —,—; Bank-Act. 1495,—; Belg. 1840, 5 pc. 76½; 1842, 5 pc. 76½; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Nap. 5 pc. —,—; Spanje 3 pc. Binnenl. —; 3 pc. Buitenl. 23; Passive —; Piem. leen. —,—; Rom. leen. 62½.

MADRID, 15 Oct. Act. Sch. 3 pc. 19⅜; id. 5 pc. 9⅝; Uitgest. Sch. 3⅜; Coupons 5¼; Pass. Buit. Sch. —.

LONDEN, 21 Oct. Cons. op tijd 84½ a 84⅝; Braz. 70 à 72; 1829/39 70 a 71; Ecuador 1⅞ a 2⅛; Ven. 14 a 16; Uitg. 4 a 5; Gren. 11 a 11½; Uitg. 2 a 2¼; Denem. 3 pc. 66 a 67; Holl. 2½ pc. 44⅛ a 44⅜; id. 4 pc. 68 a 68½; Mexico 19¼ a 19½; Peru 31 a 33; Port. 4 pc. 22¾ a 23¼; 3 pc. 21½ a 22½; 5 pc. — a —; Rusl. 1822, 5 pc. 97 a 99; Spanje 5 pc. 10¾ a 11¼; id. 3 pc. 22 a 22½; id. Passive 2⅝ a 2⅞.

WEENEN, 18 Oct. Met. 5 pc. 72; id. 3 pc. —; 2½ pc. —; Bank-Actiën 950; Loten fl. 250, —; id. fl. 500, —.

BERLIJN, 21 Oct. Schuldbr. 3½ pc. 73¾; Loten 90½; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 82; Pools. 4 pc. 65½; Loten fl. 200, 90¼; id. fl. 300, 94¾; id. fl. 500, 66½.

HAMBURG, 20 Oct. Rusl. Engels. leening 96½; Cert. bij Stiegl. 4 pc. 77½; Spanje, Ard. 5 pc. 6; id. Binnenl. 3 pc. 16¾.

FRANCFORT, 21 Oct. Met. 5 pc. 63½; 2½ pc. 33½; Bank-Actien 1075; Darmst. Lot. fl. 50, 60; id. fl. 25, 20; Badensche Lot. fl. 50, 44½; id. fl. 35, 24⅝, Nassaus. fl. 25, 20; Holl. 2½ pc 44; W. S. 4 pc. 68½; Sijndic. 3½ pc. 68½.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 Oct.

Koffij stil, goed ordin. groenachtig Cheribon wordt op 17½ gehouden; bleek Java geldt nog 18 c. De aangevoerde lading Koffij van Suriname zal tegen 1 November grootendeels geveild worden.

Tabak, 135 v. Maryland werden uit de eerste hand verkocht.

Ruwe Suiker vast prijshoudend; 185 v. en 106 kisten Surinaamsche bedongen in veiling f 22¾ a 26½. Geraffineerde goed prijshoudend.

Rijst flaauw en zonder handel, naar Carolina bestaat ...

Specerijen prijshoudend; Amerik. Potasch geldt f 1... Petersb. f 15½ a 16.

Huiden blijven in gedrukte stemming, prijzen nominaal.

Verfwaren met weinig handel prijshoudend; Petersb. ... f 31½ a 30½; Zeep Talk f 30; Amsterd. Smeer f 28½; ... f 26½ a 27; Zuidzeetraan f 28, in loco zeilende f 27½; ... f 265; Anchovis f 10½ a 11.

GRAANMARKT.

Tarwe en *Rogge* in één doen met weinig handel: 126 ... Pools. f 327; 128 ℔ r. Stettin f 290; 127, 128 ℔ b. ... f 331 a 335.

Rogge 117 ℔ Petersb. f 147; 126 ℔ Rost. f 164; ... Pruisch. f 162.

Garst zonder handel.

Haver zonder handel.

Boekweit f 5 lager; 120 ℔ n. Amersf. f 165; 125 ... Holst. f 170; 120 ℔ j. dito f 145.

Koolzaad. Norder 54½ £vl.; Vriesch 48, 46; Holsteinsch ... in veiling Petersburg 52. Op 9 vaten Olie dadelijk 59½; ... Oct. 59½; Nov. 59½. £vl. *Raapolie* op 6/w. f 35½; Vliegend ... f 34½; primo Mei ek. f 35, ½; Nov. f 34¼; Dec. f ... *Lijnolie* per 6/w. f 28½; Vliegend f 27½. *Hennepolie* 6/w. f 35½. Vligend f 34½.

LEIDEN, 21 October. Boter van f 37 tot 41, pr. ... Oude Tarwe van f 9,20 tot 9,50, pr. Mudde; Nieuwe ... f 8,00 tot 8,40, pr. idem; Oude Rogge f 5,30 tot 5,50, ... idem; Nieuwe Rogge f 5,00 tot 5,20, pr. idem; Garst ... tot f 4,20, pr. idem; Haver f 3,40 tot 3,80, pr. idem; ... denboonen f 4,50 tot 4,70, pr. idem; Duivenboonen f ... tot f 5,50, pr. idem.

GRONINGEN, 20 Oct. In oude Tarwe is bijna niets ... gaan en van nieuwe ook slechts enkelde partijtjes tot ... kende prijzen, terwijl de Smet nog 25 a 50 beneden ... tering verkocht is: 127, 130 ℔ j. roode f 8,25 a ... 123, 127 ℔ j. witte f 8,00 a 9; 116, 123 ℔ n. ... roode f 6,00 a 7; 116, 123 ℔ n. Oldamm. dito f 5,80 a ...

De Rogge was alleen aan consumptie te plaatsen: 120, ... jarige f 4,90 a 5,30; 113, 120 ℔ nieuwe f 4 a 4,80.

Boekweit prijshoudend en nog al gevraagd: 110, 116 ... grijze Zand f 3,95 a 4,75; 110, 116 ℔ zwarte Zand f ... a f 4,55; 110, 116 ℔ n. Veen f 3,50 a 4,30.

Winter Garst ging in de beste soorten wel van de hand, ... wijkende als ook de Knobbe niet driftiger: 94, 99 ℔ n. ... f 3,10 a 3,80; 103, 107 ℔ n. Knobbe f 3,70 a 4.

Dikke Haver konde in de beste soorten nog meest de ... prijzen opbrengen, doch afwijkende, benevens de ... zwarte Voer weer 5 a 10 c. lager verkocht; 75, 88, ... n. dikke Brouw f 2,40 a 3,35; 65, 72 ℔ n. witte Voer f ... a f 2,25; 65, 72, 75 ℔ n. zwarte Voer f 1,95 a 2,35.

Boonen flaauw en tot 25 c. verlaging nog moeijelijk te plaatsen ... Paarden f 4 a 4,75; Duiven f 5 a 5,50.

In Gort is weinig gedaan, Grove f 7,50; Pnik f 7,75 a 8 ... en Parel per 100 N. ℔ f 10,25 a 13.

Koolzaad lusteloos, de notering is nog voor Inlandsch ... a f 10, en voor Oostvriesch f 9,40 a 10, dan hoezeer ... eenige partijen iets lager werden aangeboden, slechts ... weinig verkocht.

Zomerzaad f 7 a 9 bij kleinigheden. Geelmostardzaad ... naal f 8 a 13; doch van het beste niets ter veil. Raapolie ... f 34,50 gedaan; Lijnolie f 29; Raapkoeken f 72 a 75; ... koeken f 9 50 a 10. Boter wel zoo aangenaam en ... van f 24 tot f 27 besteed.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever ...